

Fyrtorps äng i gamla tider

Framför dig ligger det vi idag kallar Fyrtorps äng. På kartor från 1799 och framåt kan man se att den övre delen tidigare kallades Badstugutäppan, mellandelen kallades Kalvhagarna och den nedre delen kallades Torp- eller Båtsmanstäppan. Marken hörde till Fyrtorps by.

Ängarna spelade en viktig roll i det gamla bondesamhället. De skulle dels ge vinterfoder till gårdens djur, dels fungera som betesmark efter det att höet skördats. För att ge så mycket foder som möjligt krävdes en hel del skötsel.

I gamla tider var ängsmarken i regel avsevärt större än åkermarken. Orsaken var att man behövde stora ängsmarker för att få hö till föda åt djuren under vintern. Bonden tog noga vara på den gödsel som djuren producerade under vintern. På våren lade man sedan ut gödseln på åkrarna, men inte på ängarna.

På våren skulle ängen fagas vilket gjordes i vitsippstid. Fagning innebar att nedfallna grenar och löv som inte hade förmultnat skulle räfsas bort. Om för mycket löv lämnades kvar skulle gräset kvävas. Kvistar måste tas bort för att ängen skulle kunna slå med lie.

Röjning krävdes också för att tillräckligt med ljus skulle komma in på ängen. Om det blev för mycket skugga växte det mossa istället för gräs och örter. Ekar fick inte avverkas eftersom de tillhörde Kronan (staten), men lågt sittande grenar kunde tas bort. Vidare skulle andra lövträd hamlas, särskilt lind och ask. Det innebar att träden beskars så att ett tätt, men begränsat, grenverk skapades. Det skulle inte skugga för mycket, men samtidigt ge löv som komplement till höet, så att kreaturen fick tillräckligt med vinterfoder.

Tidpunkten för slåtter kunde variera, men ofta skedde den i slutet av juli eller början av augusti. Själva slåttern krävde också kunskap så att inte vegetationen skadades. Man fick t.ex. inte slå med lien för nära marken. Då riskerade man att många ängsväxter fick en sämre återväxt.

Efter det att gräset slagits skulle det ligga ett par dagar för att torka. Därefter skulle det samlas ihop och sättas upp i form av hässjor eller krakar. Hässjor bestod av störrar som slogs ned i marken och bands samman med grova snören där höet hängdes upp.

En krake bestod av en stör som kördes ner i marken. I vår del av landet sattes sedan en knut av vridet hö nederst på stören. Ovanpå knuten trädde hö upp på stören. Syftet med knuten var att höet inte skulle vila på marken och bli blött. Höet fick sedan torka innan det forslades till en lada eller till gårdens loge.

Ängsmarken var som framgår här ovanför mycket viktig för djuren på en gård, och därmed för gårdens innehavare och deras överlevnad. Användningen krävde mycket arbete, liksom en hel del kunskap och erfarenhet. Sådan kunskap överfördes från generation till generation genom gemensamt arbete på gården.

Höskörd på Fyrtorps äng, augusti 2022.